

P5 Bladet

Nr 1/2004 Årgång 10

Många hästkrafter passerade genom hästskon, här är det stridsvagn 101 som gör entré.

Vid Bodentravets 60-års jubileum deltog Föreningen P5 och visade upp ett femtontal fordon. Efter ett varv inne på banan så kördes fordonen in genom den stora hästskon vid infar-

ten till travet. Som vanligt drog föreningen till sig mycket publik. Några timmar senare lämnade föreningen plats för andra hästkrafter då travtävlingarna drog igång.

Redaktionsrutan

P5 Bladet är Föreningen P5:s medlems-tidning och kommer ut 1-2 gånger per år.

Redaktör är Annelie Forshage.
Där inget annat anges är texterna skrivna och bilderna tagna av Anders Möller och Annelie Forshage.

För att få variation och bredd på innehållet tar vi tacksamt emot artiklar. Vi returernar allt till dig!

www.foreningenp5.com

Styrelsen 2004

Ordförande	Anders Möller
Vice ordförande	Patrik Borgström
Sekreterare	Fredrik Nilsson
Kassör	Jonas Larsson
Ledamöter	Åke Nyman
	Jonas Magnusson
	Lennart Vanhatalo
Revisorer	Mikael Svartz
	Jan H Johansson
Valberedning	Lars-Åke Vikström
	Stefan Janse
Registrator och redaktör	Annelie Forshage

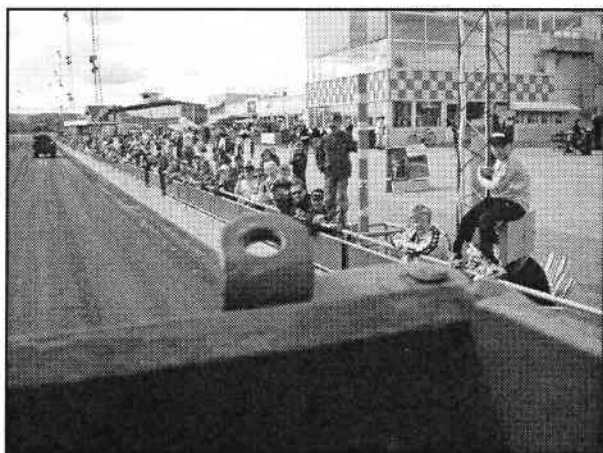
Fler bilder från travet.

Besättningen på strv 103 och bgbv 82 väntar på att starten ska gå.

In på banan med hela startfältet som körde det korta loppet med en dryg noslängds mellanrum.

Det var mycket publik som tog chansen att se det ovanliga startfältet ute på banan.

Efter loppet fick hästkrafterna återhämta sig uppe på stallbacken där besökarna fick chansen att ta sig en närmare titt på ekipagen.

Ordförande har ordet

10 år sedan starten!

Tiden går fort och det som började med en liten enkel skruvarövning i det gamla bärgarvraket från en Strv 74 har blivit en förening som många frågar efter. Vi har ju som sagt omkring 2000 besökare per år och många av dessa är grupper som fått tips om att vi finns och vill då komma och se vad vi har för fordon bevarade i körbart skick.

Under våren så har vi bla bjudit in chefen för norra militärdistriktet, general Björn Andersson, och vår nye regementschef, överste Frank Westman, i syfte att ge dessa en inblick i vad vår verksamhet går ut på och vår syn på framtiden.

Våra tisdagskvällar har slagit väl ut och mer om det kan Ni läsa i tidningen. Utan alla dessa frivilliga eldsjälur så händer det inte mycket utan det är detta som är det positiva att det är lätt att få folk till föreningens lokaler för att hjälpa till. Mellan kl1800 och kl2100 är det öppet för alla som känner att de har tid och lust.

En nyhet i år är föreningsjackan som vi tagit fram. Det är en svart bomullsjacka med tryck på ryggen. Enklast beställer du jackan genom att besöka föreningen eller skicka en beställning via e-post. Läs mer om jacka och se hur den ser ut längre bak i tidningen.

Avslutar med att önska alla en skön sommar och hälsar Er välkomna till Föreningen P5 under sommaren när vi har öppet som museum.

Anders Matt

Miljön framför allt

Gäller: Strv 81, 1kv 103 och bgbv 81 Pbv 301. Avgasventiler. Hantering av natriumkylda avgasventiler samt oskadliggörande av kasserade sådana.	Ändrar Kompl Upphäver Ändrad jml Kompl " Upphävd "
<p>Natrium i metallisk form förefinnes i natriumkylda ventiler. Natrium reagerar med vatten (fukt) under avgivande av vätgas och värme, varvid vätgasen kan antändas. Härigenom kan brand eller personskador i form av brännsår förorsakas.</p> <p>Med hänsyn härtill skall sådana ventiler hanteras med stor varsamhet. Itusågning eller annat försök att komma åt innehållet i sådan ventil får inte företas.</p> <p>Inte heller får krökta eller spruckna ventiler repareras.</p> <p>Kasserade natriumkylda ventiler får ej blandas med annat skrot utan skall förvaras separat avskilda från brännbara ämnen, till dess de kan oskadliggöras genom att sänkas på betryggande djup i sjö eller vattendrag.</p> <p>För närvarande finnes natriumkylda avgasventiler i följande motorer:</p> <p>Meteor Mk 4 B, LV3/RR EU/RRY 4B (strv 81 och bgbv 81) SFA B 42 (1kv 103) Pbv 301</p>	

Detta är ett utdrag ur en teknisk order från den 22 december 1956. I början går man nogsamt igenom vilken varsamhet som skall beaktas i hanteringen med dessa ventiler för att undvika skador. När det sedan är dags för kassering är det inte lika noga längre utan "sänkas på betryggande djup" är rekommendationen.

Man kan undra hur det skulle se ut idag när miljön är ett centralt begrepp i vårt samhälle.

The Red Devils, the White angels and the Black Bastards

Vi har för inte så länge sedan begåvats med ÖqB i Strängnäs. Mycket folk, mycket grejor, mycket militärt.

Bland det senare återsågs icke utan en tår i ögonvrån "mina korta vita blixten", de 125 cm långa stormskidorna, som togs fram 1964. Bakgrunden var att de ordinära vita skidorna var för långa och för obekväma att medföra på pansarbandvagnar och stridsvagnar, varför försök utfördes med kortare skidor, till en början barnskidor av cirka 125 cm längd.

Dessa inköptes i sportaffärerna i Boden och var av olika färg. Skidorna fördelades på de olika grupperna, som därvid fick rubrikens benämningar. Innan inköpen gjordes försökte vi korta av de vanliga terrängskidorna och flytta fram bindningarna, men de hängde som "helikoptrar" i luften, således för framtunga.

Vidare gjordes enkla fysiologiska jämförande pulsmätningar mellan vanliga och kortare skidor vid omfattningar i terräng. Upp till 1,5 kom uppmättes inte några olikheter i pulsstegring. Saken var klar, det blev kortskidor. Barnskidorna var lite för smala, varför det uppdrogs åt arméns intendenturförvaltning att ta fram korta vita blixten.

Kravspecifikation: 125 cm långa och så breda som skidskorna medgav för att skidorna skulle kunna stickas i varandras bindningar, således cirka 10 cm.

Men det var för svårt! Under övningar 1964 på Revinge i strålände vårsål blev jag uppringd av den intendent, som handlade ärendet eftersom han inte förstod den enkla kravspecifikationen. Han rekommenderades att ta ut ett par skidskor och ett par vanliga skidor för att klura ut hur det var tänkt. Naturligtvis blev det fel (Tokholmalaiset!), skidorna blev för breda för att snabbt och enkelt förenas med varandra. Man var tvungen att vrida och "skeva" in den ena skidan i den andras bindning. Skidorna medfördes på pansarbandvagnarna (pbv 301) i skidställ på bakdörrarna, vilket medgav visst skydd vid övergång till tjänst med skidor.

Vidare prövade vi snöskor, till en början av

Så här ser skidstället på pbv 301 ut. Föreningen har dock ej några stormskidor, därav så är det långa vita blixten som visas på bilden.

flygvapnet kasserade av kanadensisk typ ("Badmintonracket"), vilka var "obra". Därför inköptes från en firma i Arvidsjaur nytillverkade. De var gjorda av plaströr med textilremmar och hade en "superelliptisk" form. Pulsstegringen var avsevärt större än vid användning av stormskidor, men de var lämpliga för stridsvagnsbesättning samt lätta att medföra i tornlådorna.

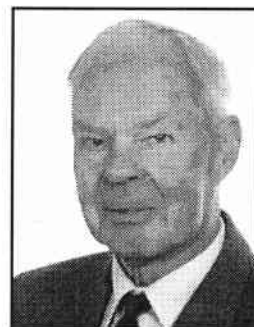
Eget försök att under en fältövning i Kalixlinjen följa de övriga skidåkande deltagarna visade att det inte gick att hålla deras relativt långsamma framryckningshastighet.

Då den rymligare pbv 302 kom 1965, utrustades "åkfolket" jämtväl med snöskor, vilka medfördes inuti vagnen under sätena. Därefter kunde man i tillägg till order om kortstormning eller annan verksamhet utanför vagnen ange alternativ snöskor eller kortskidor. Dessa senare medfördes på pbv 302 också försöksvis i en "häck" på bakre delen av taket. Nu när det inte ska bli något krig, i varje fall inte under de närmaste tio åren (det har man ju i och för sig sagt i tio år redan!) så hamnar "mina kortskidor" hos Överskottsbolaget. Sic transit gloria mundi!

Nedtecknat i Strängnäs

25 januari 2004

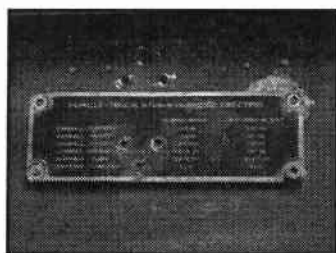
Per Olof Kinnander
C 3 P5 1963-67

Ett vinnande koncept

Ett vinnande koncept ska man inte lägga ned. Därför har vi fortsatt med öppet varje tisdagskväll så att medlemmar och intresserade kan komma och lägga ett par timmars arbete mellan klockan 18.00 till 21.00.

Ett av vårens stora projekt har varit att påbörja renoveringen av vår stora amerikanare, en Brockway B666 som byggdes i USA år 1945 och hamnade sedan någonstans i Europa.

Originalskylt med den amerikanska beteckningen från 1945.

Sverige köpte efter Andra Världskriget (1946) in 100 stycken av denna lastbil där några av dem fick en kran monterad. Dessa tillhörde då Flygvapnet. Vår lastbil hamnade vid F 21 och efter lång och

trogen tjänst såldes lastbilen 1979 till en herre uppe i trakten av Pello i Tornedalen.

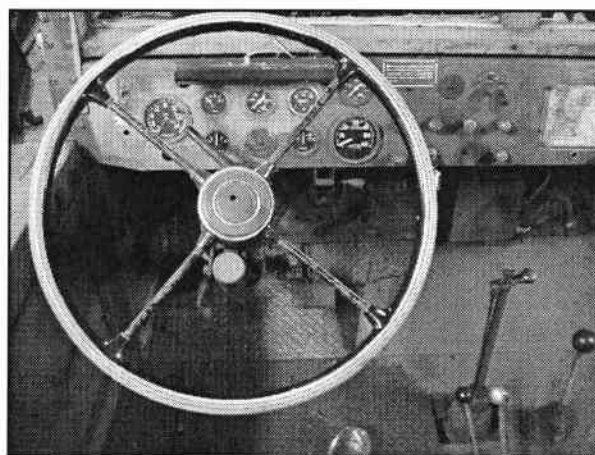
Vi köpte fordonet i januari 2000 och det har sedan dess fått vänta på att renoveringen skulle starta upp.

Största arbetet inledningsvis var att skicka iväg kylaren till en firma i Öjebyn utanför Piteå för att få ett nytt kylarpaket inbyggt i original fästet. Den nya kylaren sitter numera på plats och det är inte långt bort att motorn startas på nytt.

Här skruvas det för fullt i den gigantiska Brockway B666 av Hans Callne och Mikael Sundling.

I föreningen finns en drivande kraft och det märks som sagt på tisdagskvällarna. Som mest kan det komma mellan 15-20 personer, men den mest vanliga siffran ligger på omkring 10 personer. Sedan mitten på mars så har vi fått förstärkning av lite yngre medarbetare som tagit sig an vår MTLB. En av dessa skruvarvilliga ungdomar gjorde lumpen vid ingenjörsbataljonen för två år sedan och då som förare på en Pbv 401 (MTLB)! Vår MTLB var en av de första som köptes in för att genomföra försök inför de stora inköp som Försvarmakten skulle göra av pbv 401.

Förarplats i Brockway B666.

En lastterrängbil 939 har byggts om till kokbil av historiskt slag.

I rummet där vi förvarar huvuddelen av våra uniformer så har det ordnats fram bättre och fler förvaringsmöjligheter för dessa.

Inför körningen på travets 60-års jubileum så har cirka 15 stycken fordon fått en översyn vad gäller belysning, bromsar, styrning och inte minst batteriladdning. Ständigt dessa batterier. Bland annat så har banden på Sav m/43 kortats med en bandplatta och nu är det betydligt lättare att spänna dessa. Bandspänningsanordningen var skruvad i yttersta läget så det fanns inget annat alternativ än att korta banden.

Vi fortsätter enträget arbetet med att renovera och vidmakthålla våra fordon i eller till körbart skick och då krävs det arbetskraft där alla är välkomna att delta.

Alterrundan - ett rally alternativ

Inför årets upplaga av "Alterrundan" som startade från Föreningen P5 stod den ena veteranbilen efter den andra uppställda utanför lokaler.

Återigen har Föreningen P5 varit inblandade i ett veteranbils rally. Denna gång var det som startplats för årets "Alterrundan". Norrlands Motorhistoriker stod som arrangörer, men visst drog vi också igång lite planering och arbete inför denna dag.

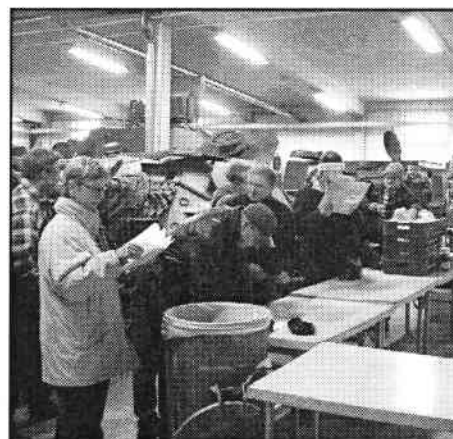
Lördagen den 13 mars så var det då dags och föreningen ställde sina lokaler till förfrågande för fika och samtidigt ordnades naturligtvis visning av våra egna fordon. Vid nio-

den började de gamla fina fordonen samlas utanför våra lokaler och ställdes upp enligt startlistan. Cirka sextio stycken fordon kom till start och det äldsta var en T-Ford från 1927.

Trots det något kalla vädret så var det många besökare som inte hade egna fordon att delta i rallyt med, som kom i god tid före starten. Dels för att få se alla veteranfordon, men också för att ta en titt på föreningens samling.

Många tävlande och besökande tog chansen att se sig omkring bland rariteterna.

Ett fika innan starta satt bra.

När alla bilarna anlönt och anmält sig till NMH's sekretariat så var det tid för förberedelser och lite fika samt lite rundvandring i våra lokaler. Klockan 10.00 så var det dags för första start och sedan väntade en rätt så lång körsträcka i det kyliga vädret innan ekipagen var i mål nere i Norrfjärden norr om Piteå.

Första biten gick genom Boden stad och därefter längs mindre vägar ner mot Älvsbyn för att slutligen köra mot målet där prisutdelning, mat och inte minst värme väntade.

Sådana här arrangemang som Alterrundan är både roligt och tacksamt att kunna ställa upp i. Många besökare med gemensamma intressen ger ett stort utbyte och gör att vi från Föreningen P5 är väldigt nöjda med dagen.

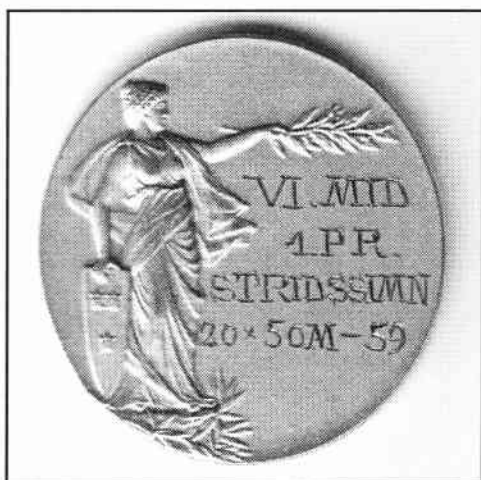
Stort tack till NMH och Tomas Bengtsson för gott samarbete.

Vill man köra bil i alla väder så gäller det att ha rätt sorts kläder!

Föreningen fick medalj!

Vid det senaste årsmötet så fanns medlemmen Göran Laestadius på plats bland mötesdeltagarna. Han hade med sig "P5 Bladet" nr 1 från 1997 och där på baksidan fanns en resultatartikel från lagkapplaget i stridssimning 20x50meter 1959. Han hade givetvis kvar sin guldmedalj från denna dag.

Utöver detta hade han även P5 tygmärke visande en Strv 81, sitt gamla lumpar förarbevis samt en P5-plakett med sig. Alltihop skänkte han till Föreningen P5!

Fordon	Giltighetstid	Bestyrkes	
		Namn	Befattning
Strv 81	1 / 8 1959 - 31 / 7 19 63	Göran Laestadius	
	1 / 19 - / 19		

Göran har visat intresse för föreningen sedan dess bildande för 10 år sedan och han har haft mycket intressant att berätta om hur det var att vara pansarsoldat på hans tid.

Vi tackar Göran för dessa gåvor och föreningen P5 kommer att ta hand om dessa personliga klenoder på bästa sätt.

"Hemliga rums" inramning

Fästningsguiden hörde av sig till oss med en förfrågan om att delta vid ett öppethållande av Rödberget den 15 maj. Statens fastighetsverk stod som initiativtagare och vi tackade vi ja till detta.

Vi valde att visa upp Ikv 91, Pbv 301, Raptgb 915 och Pvpjtg 9031. Vi parkerade Pbv 301 vid infarten mot själva fortet, Ikv 91 och en av terrängbilarna vid markan. Den andra terrängbilen fick vara kvar nere vid foten av berget och där fick vi till uppgift att se till att besökarna parkerade sina bilar och använde sig av den buss som fanns till förfogande för att skjutsa folk upp och ner från berget.

Vid infarten till fortet fanns pbv 301 uppställd.

Upe på berget stod pvpjtg 9031 och ikv 91 och förevisades av Jonas Magnusson.

Statens fastighetsverk stod bakom evenemanget som var rikstäckande och gick under namnet "Hemliga rum". Från Skåne i söder till Boden i norr hade en hel del fastigheter, allt från slott, befästningar till herresäten, öppet för allmänheten som därmed kunde ta del av sådant som vanligtvis är stängt eller endast visas vid speciella tillfällen. Eftersom Fästningsguiden hyr Rödbergsfortet av Statens fastighetsverk så var det enkelt att öppna. Förutom sommarens öppettider kan Rödberget visas året runt efter överenskommelse.

Från föreningens sida så tackar vi ännu en gång Fästningsguiden AB för ett gott samarbete och ser fram emot fler tillfällen med gemensamma arrangemang.

SOMMARÖPPET
på museét

14 juni till 15 augusti
Mån-fre kl. 11.00-16.00
Lör-sön kl. 12.00-16.00

Inträde 20 kronor
Medlemmar och barn upp till 13 år
GRATIS.

Bli medlem

Ytterligare ett år med samma låga avgift 30:- per medlem och år.

Alla är välkomna nya som gamla medlemmar.

Betala in avgiften till
Föreningen P5, 148397-3.

Medlemskortet kommer med posten. Samt den gemensamma kamrattidningen som utkommer med 2 nummer per år.

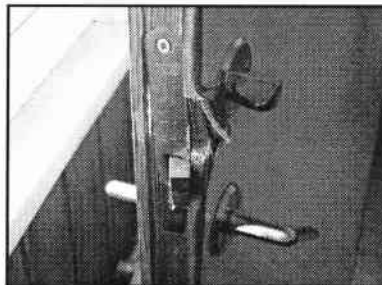
Skriv namn och adress tydligt och fyll gärna i ditt medlemsnummer.

Inbrott på föreningen

Inbrott på Pansarmuseet

BODEN, KURIREN.

Pansarmuseet på Bodens garnison hade inbrott natten till onsdagen. Genom att bryta upp dörrar lyckades tjuvar ta sig in. Där bröts flera skåp upp och ett antal smärre kassor tömdes på kontanter. Hur mycket pengar som stals är oklart.

Den sönderbrutna låskolven efter det ovälkomna besöket.

När det inte fanns mycket att stjäla så passade tjuvarna på att roa sig så gott de kunde.

Köp en jacka

Här förevisar Alexander Flodin föreningens nya snygga jacka som du kan beställa.

När vädret inte tillåter shorts och t-shirt och man behöver en lättare jacka att ta på sig så finns det nu ett bra alternativ att välja från Föreningen P5. Jackan är svart och har ett tryck på ryggen i gult där vi använt oss av föreningens logotyp, det vill säga en Strv 81 mellan topparna på den berömda "Lapporten". På framsidan är jackan helt svart, men vill man kan köpa till föreningens tygmärke och sy fast. Märket kostar 30 kronor.

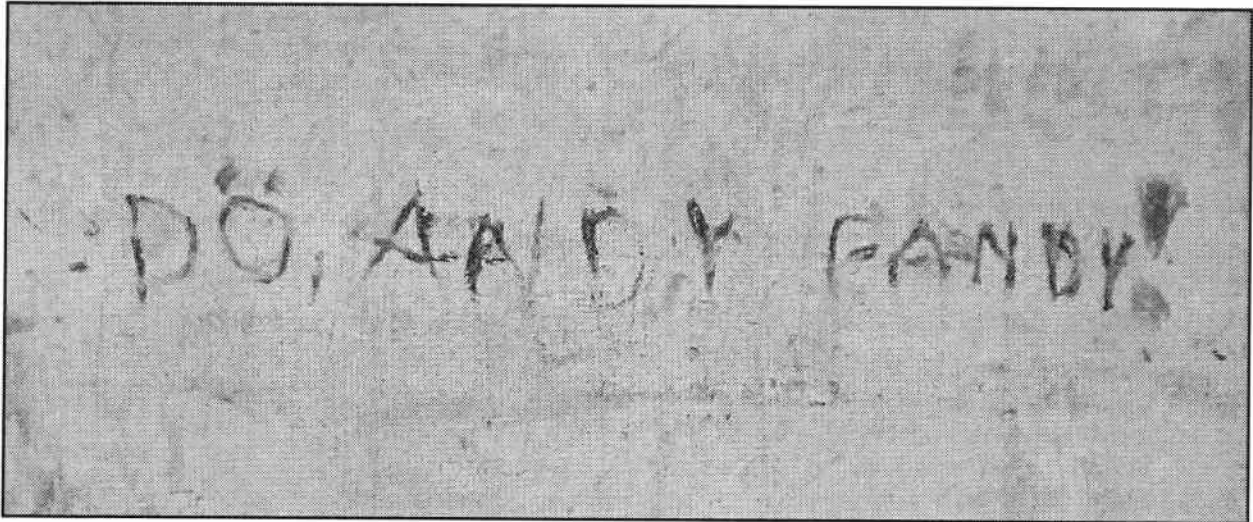
Jackan kostar 300 kronor och finns i storlekarna: S, M, L, XL, XXL.

Beställning görs enklast genom ett besök på föreningen eller genom att maila via e-post till föreningen: info@foreningenp5.com. Det går naturligtvis också att skicka en beställningen med brev eller kort och då är adressen:

Föreningen P5
Box 9105
961 19 Boden

(Glöm inte att ange Er adress om Ni vill att vi skall skicka jackan till hemmet)

Ny fråga ut till alla som vet!

Hur och när skanderades detta nödrop?

I port nummer fem på väggen inne i garget i Tåme finns denna frustration nedtecknad. Det ovanliga med just denna lilla textrad är att det inte handlar om MUCK eller är riktat mot någon levande måltavla. Det handlar om en fett-spruta som används till stridsvagnar.

Hör av er till oss via vår hemsida om ni vet något om när eller hur texten hamnade på väggen.

Detta är en sådan fett-spruta som omnämns på garageväggen.

TREVLIG SOMMAR och semester

önskar vi alla våra
medlemmar och läsare

Gör gärna ett besök på vårt
pansarmuseum.

Medlemmar har gratis inträde mot
uppvisande av sitt medlemskort.

Ett svar fick vi

Det var en av våra medlemmar, Anders Olsen, som hörde av sig och sa att när man i Hemvärnet deltagit och kört ikv 103 så tilldelades man en nål.